

Prevalentie van (symptomen van) psychische stoornissen bij volwassenen (18–60 jaar) met en zonder geregisteerde gehoorproblemen: cijfers uit registratiesystemen van huisartsenpraktijken

Introductie

Deze factsheet geeft een overzicht van de ongecorrigeerde prevalenties van psychische stoornissen en bijbehorende symptomen voor volwassenen (18–60 jaar) met bij de huisarts geregisteerde gehoorproblemen en volwassenen zonder geregisteerde gehoorproblemen. De totale prevalentie van alle onderzochte (symptomen van) psychische stoornissen en de prevalenties van de afzonderlijke psychische stoornissen worden weergegeven voor elk jaar van 2013–2022 voor beide groepen.

Data

De data die zijn gebruikt in deze factsheet zijn afkomstig van huisartsenpraktijken die deelnemen aan Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn. Deze data zijn op persoonsniveau gekoppeld aan data van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). De prevalentie van (symptomen van) psychische stoornissen is bepaald aan de hand van door het Nivel geconstrueerde ziekte-episodes. Een ziekte-episode is gedefinieerd als de periode tussen de eerste beschikbare diagnosedatum en de geschatte datum van herstel. Deze hersteldatum wordt bepaald op basis van vervolcontacten met de huisartsenpraktijk of het uitblijven daarvan. Diagnoses in de huisartsenpraktijk worden geregistreerd aan de hand van de International Classification of Primary Care (ICPC)-codes. Voor elke ICPC-code is een ziekte-vrije duur vastgesteld waarbinnen een ziekte-episode na de laatste registratie wordt afgesloten. Deze periode varieert van 4 weken voor acute aandoeningen tot een onbeperkte duur voor chronische aandoeningen.

voldoende is om deze diagnose te behouden. Volwassenen zonder gehoorproblemen bestaan uit alle overige volwassenen in de data zonder deze geregisteerde diagnoses. In totaal zijn er over de periode 2013–2022 35.884 volwassenen met gehoorproblemen en 1.657.809 volwassenen zonder gehoorproblemen geïnccludeerd. Dit resulteerde in respectievelijk 128.851 en 7.151.558 persoonsjaren.

Psychische stoornissen

De prevalentie geeft aan welk percentage van de volwassenen met en zonder gehoorproblemen per jaar in de huisartsenpraktijk een ziekte-episode geregistreerd had voor (symptomen van) psychische stoornissen. De indeling van ICPC-codes onder DSM-5-TR classificaties is door de auteurs samengesteld. Per classificatie zijn zowel ICPC-codes voor de betreffende diagnose als codes voor bijbehorende symptomen meegenomen (zie Tabel 1). Het gaat hierbij om door de huisarts geregisteerde diagnoses en symptomen, niet om formeel DSM-5-TR gediagnosticeerde stoornissen.

Studiepopulatie

Volwassenen met gehoorproblemen zijn geïdentificeerd op basis van drie chronische ziekte-episode ICPC-codes: Presbycusis (H84), Akoestisch letsel/lawaaidooftheid (H85) en Doofheid/slechthorendheid (H86). Deze ziekte-episodes zijn gedefinieerd als chronisch, wat betekent dat een eenmalige registratie in het huisartsendossier

Tabel 1. Psychische stoornisclassificaties (DSM-5-TR), samengesteld uit ICPC-codes

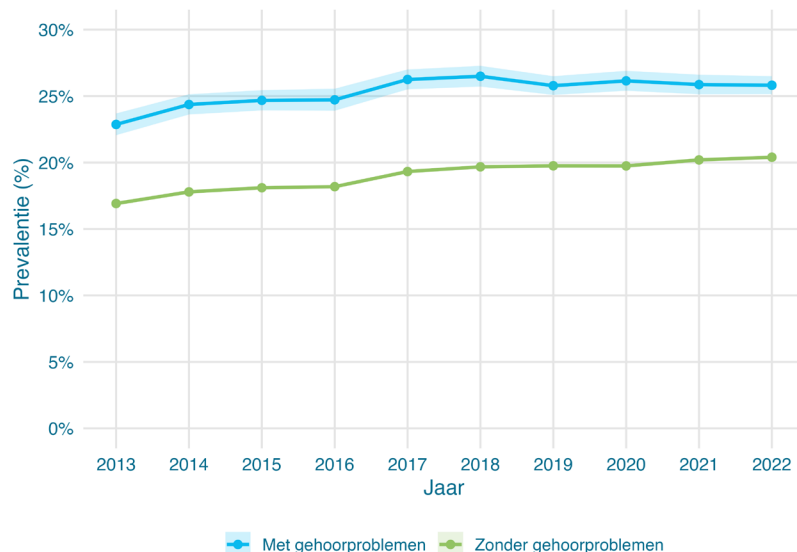
DSM-5-TR classificatie	ICPC-codes
• Schizofreniespectrum- en andere psychotische stoornissen	• P71: Andere organische psychose(n); P72: Schizofrenie; P98: Andere/niet gespecificeerde psychose(n)
• Bipolaire- en aanverwante stoornissen	• P73: Affectieve psychose
• Depressieve stoornissen	• P03: Down/depressief gevoel; P76: Depressie
• Angststoornissen	• P01: Angstig/nerveus/gespannen gevoel; P74: Angststoornis/angsttoestand
• Trauma- en stressorgerelateerde stoornissen	• P02: Crisis/voorbijgaande stressreactie; P78: Overspanning
• Somatisch-symptoomstoornis en verwante stoornissen	• P75: Somatisatiestoornis
• Voedings- en eetstoornissen	• T06: Eetstoornis
• Slaap-waakstoornissen	• P06: Slapeloosheid/andere slaapstoornis
• Seksuele disfuncties	• P07: Libido verlies/vermindering; P08: Seksuele bevrediging verlies/vermindering
• Middelgerelateerde en verslavingsstoornissen	• P15: Chronisch alcoholmisbruik; P16: Acut alcohol misbruik/intoxicatie; P17: Tabaksmisbruik; P18: Geneesmiddelmisbruik; P19: Drugsmisbruik
• Persoonlijkheidsstoornissen	• P80: Persoonlijkheids-/karakterstoornis
• Andere psychische stoornissen	• P29: Andere psychische symptomen/klachten; P79: Andere neurose; P99: Andere psychische stoornissen
• Suïcidaal gedrag en zelfbeschadiging (Overige omstandigheden die klinische aandacht vereisen)	• P77: Suïcide(poging)

Uitkomsten

Figuur 1 toont de totale prevalentie van (symptomen van) psychische stoornissen voor volwassenen met en zonder gehoorproblemen voor de jaren 2013–2022. In elk jaar is de prevalentie voor de volwassenen met gehoorproblemen significant hoger dan voor volwassenen zonder gehoorproblemen, met een verschil van rond de 6 procentpunten.

Figuur 1.

Totala prevalentie van (symptomen van) psychische stoornissen

Figuur 2 toont de prevalenties van (symptomen van) psychische stoornissen met een jaarlijkse prevalentie boven 1%. Voor alle afzonderlijke stoornissen is de prevalentie in vrijwel alle

jaren significant hoger bij volwassenen met gehoorproblemen dan bij volwassenen zonder gehoorproblemen, met een verschil van circa 0,5 tot 2,5 procentpunten.

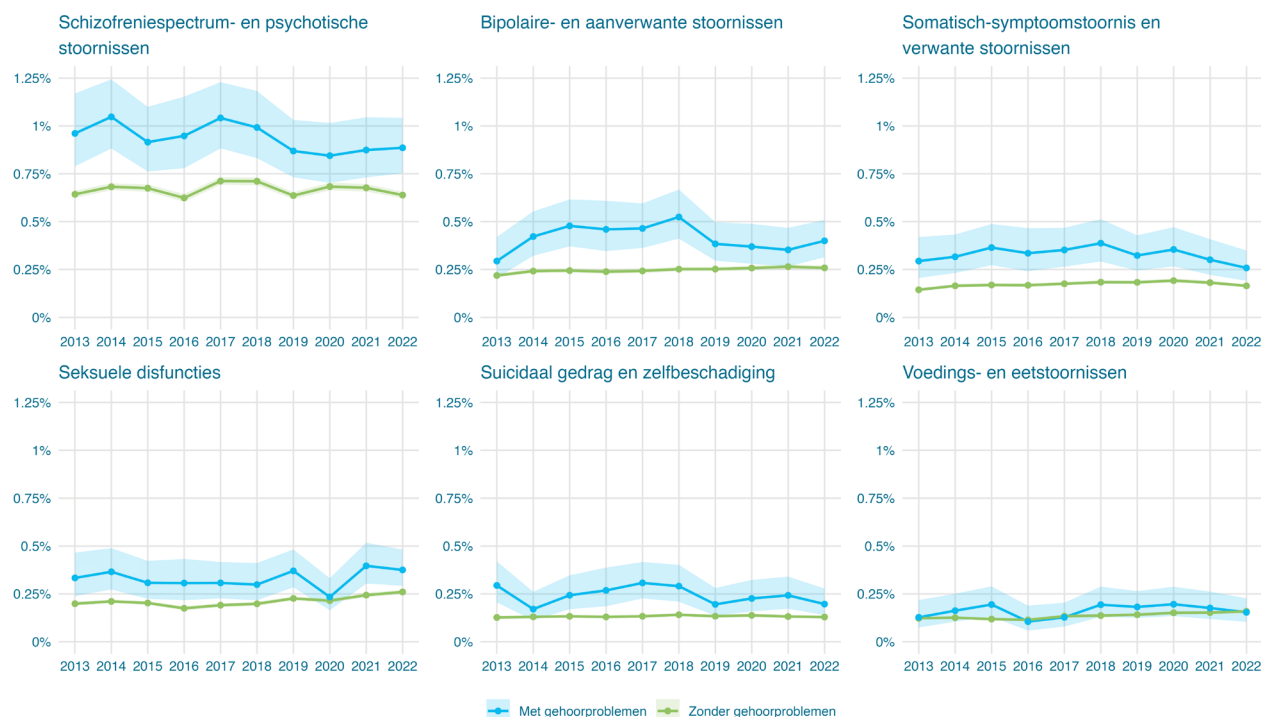
Figuur 2. Prevalentie van (symptomen van) psychische stoornissen met een jaarlijkse prevalentie boven 1%

Figuur 3 toont de prevalenties van (symptomen van) psychische stoornissen met een jaarlijkse prevalentie onder 1%. Voor de meeste afzonderlijke stoornissen is de prevalentie in vrijwel alle jaren significant hoger bij volwassenen met

gehoorproblemen dan bij volwassenen zonder gehoorproblemen, met een verschil van circa 0,1 tot 0,3 procentpunten, met uitzondering van voedings- en eetstoornissen waar in geen enkel jaar een significant verschil is.

Figuur 3. Prevalentie van (symptomen van) psychische stoornissen met een jaarlijkse prevalentie onder 1%

Conclusie

Deze factsheet beschrijft de prevalentie van (symptomen van) psychische stoornissen bij volwassenen met en zonder bij de huisarts geregistreerde gehoorproblemen in Nederland over de periode 2013–2022.

De bevindingen laten zien dat ongeveer een kwart (23–26%) van de volwassenen met gehoorproblemen jaarlijks geregistreerde (symptomen van) psychische stoornissen heeft, tegenover ongeveer een vijfde (17–20%) van de volwassenen zonder gehoorproblemen. Dit significante verschil van rond de 6 procentpunten is consistent over alle onderzochte jaren. Op het niveau van de afzonderlijke stoornissen hebben volwassenen met gehoorproblemen voor vrijwel alle stoornissen een

significant hogere prevalentie dan volwassenen zonder gehoorproblemen, met verschillen variërend van 2,5 tot 0,1 procentpunten. Zowel bij volwassenen met als zonder gehoorproblemen zijn de meest voorkomende (symptomen van) psychische stoornissen depressieve stoornissen, angststoornissen, trauma- en stressorgerelateerde stoornissen, middelgerelateerde en verslavingsstoornissen en slaap-waakstoornissen.

Deze resultaten geven inzicht in de prevalentie van (symptomen van) psychische stoornissen bij volwassenen met en zonder geregistreerde gehoorproblemen in de Nederlandse huisartsenpraktijk. De consequent hogere prevalentie bij volwassenen met gehoorproblemen benadrukt het belang van actieve aandacht voor psychische gezondheid binnen deze populatie.

Referentie • de Ponti, N., van Klaveren, C., Cornelisz, I., Hek, K., Wauters, L., & Heppe, E. (2026). *Prevalentie van (symptomen van) psychische stoornissen bij volwassenen (18–60 jaar) met en zonder geregistreerde gehoorproblemen: cijfers uit registratiesystemen van huisartsenpraktijken*. Deelkracht (Driven). www.drivenproject.nl

Gegevensgebruik • Deze studie is goedgekeurd volgens de governance code van Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn, onder nummer NZR-00323.036.